

قلب‌های تنیده در سنگر سلامت؛ روایتی از ایثار کادر درمان در روزهای جنگ

در روزهایی که جنگ، آرامش را از شهر ربود، کادر درمان با ایثار و اراده‌ای آهنین، بیمارستان را به سنگر مقاومت تبدیل کردند؛ پرستاران و پزشکان، با وجود دوری از خانواده و شیفت‌های طاقت‌فرسا، جان مجروحان را نجات دادند و ثابت کردند که در برابر ویرانی دشمن، ایستادگی برای نجات جان‌های گران، تنها چاره است...

به گزارش وبدا به نقل از ایسنا، وقتی جنگ سایه سنگین خود را بر شهرها گستراند، کادر درمان بیمارستان‌ها با اراده‌ای استوار به میدان آمدند. پزشکان و پرستاران، در میان آشوب و اضطراب، با دست‌های شفاف‌بخش و روحیه‌ای خستگی‌ناپذیر، جان هزاران نفر را نجات داده و نشان دادند که در تاریک‌ترین لحظات، نور ایثارشان راهگشاست.

در روزهایی که وحشیگری رژیم صهیونی، آرامش شهرها را به هم ریخته بود، بیمارستان‌ها به سنگرهایی برای نجات تبدیل شدند. کادر درمان، این سربازان بی‌ادعای خط مقدم سلامت، با وجود نگرانی برای خانواده‌هایشان، بیمارستان را خانه دوم خود کردند. بسیاری از آنها فرزندان و عزیزانشان را به شهرهای امن فرستادند، اما خود در راهروهای بعضاً شلوغ بیمارستان‌ها ماندند تا لحظه‌ای از خدمت به مجروحان غافل نشوند. شیفت‌های طولانی و گاهی ۳۲ ساعته، دوری از خانه و اضطراب مدام، تنها بخشی از سختی‌هایی بود که این قهرمانان بی‌صدا تحمل کردند.

آنهايي که برای نجات جان‌ها ماندند

باز هم در بیمارستان‌ها، صحنه‌هایی از فداکاری شکل گرفت که هیچ‌گاه از خاطر مردم و صفحه تاریخ نظام سلامت، پاک نخواهد شد. پزشکی که با چشمانی خسته، گلدان‌های کوچک پشت پنجره را آب می‌داد، گویی می‌خواست در میان غوغای جنگ، زندگی را به بیمارستان بازگرداند. پزشکی دیگر، در حالی که پیام‌های نگران‌کننده از خانواده‌اش دریافت می‌کرد، با دقت زخم‌های مجروحی را بخیه می‌زد. آنها می‌گفتند: «جنگ، کودک و بزرگسال نمی‌شناسد. دشمن با بمب و موشک می‌آید، اما ما برای نجات جان‌ها می‌مانیم.»

طبق گزارشی که دکتر حسین کرمانپور - مدیر روابط عمومی وزارت بهداشت در شبکه اجتماعی X منتشر کرد؛ تا چهارم تیرماه، ۴۸۷۰ مجروح ناشی از تهاجم وحشیانه دشمن، به بیمارستان‌ها ارجاع شده‌اند و متأسفانه ۶۲۷ هموطن نیز شهید شدند. در این میان تهران بیشترین آمار شهدا و مجروحان را دارد و کرمانشاه نیز در رتبه دوم بود. طبق اعلام کرمانپور، ۸۶.۱ درصد شهدا در محل حادثه جان داده و ۱۳.۹ درصد شهدا در ورود به بیمارستان شهید شده‌اند که نشان از عمق تخریب و آوار و آتش است.

شهدای جامعه پزشکی

اما به اذعان دکتر محمد رییس زاده - رییس کل سازمان نظام پزشکی، از میان شهدای جنگ تحمیلی ۱۲ روزه، چند شهید متعلق به اعضای سازمان نظام پزشکی کشور بودند؛ شهید دکتر محمد حسین عزیز - متخصص گوش، حلق و بینی، شهید دکتر زهره رسولی - متخصص زنان و زایمان، شهید دکتر مرضیه عسکری - فوق تخصص طب نوزادی، شهید دکتر مریم جباری دوباسری - دکترای حرفه‌ای دندانپزشکی و شهید دکتر سید داود شیروانی دکترای حرفه‌ای پزشکی از شهدای جامعه پزشکی هستند. این شهدا نیز سند افتخار دیگری از تاریخ جانفشانی‌های جامعه پزشکی هستند و همین موضوع نشان می‌دهد جامعه پزشکی در این ۱۲ روز هم در کنار مردم مردانه در میدان ایستاده است.

نبض زندگی در میان بحران

از همان ساعات اولیه تجاوز رژیم صهیونیستی به خاک کشورمان، بیمارستان‌ها پذیرای مجروحانی شدند که زیر آوار خانه‌هایشان یا در اثر سوختگی و جراحات آسیب دیده بودند. به بیمارستان امام خمینی (ره) تهران می‌رویم تا در روزهای آتش بس پای صحبت‌ها و روایت‌های کادر درمان از آن ۱۲ روز سیاه و تیمار مجروحان، بنشینیم...

اینجا مجموعه بیمارستانی امام خمینی تهران است؛ اورژانس بیمارستان چندان شلوغ نیست و به گفته کادر درمان یک روز نه چندان شلوغ را تجربه می‌کنند. پزشک، پرستار، بهیار و خدمات و ... در کنار هم برای خدمت‌رسانی طی ۱۲ روز جنگ حضور داشته‌اند و برخی می‌گویند که ۳۲ ساعت شیفت بی‌وقفه را تجربه کرده‌اند تا چراغ بیمارستان‌ها در روزهای سخت جنگ و بمباران رژیم صهیونیستی روشن باشد. فرقی نمی‌کند که پاسخ آنها به پرسش‌ها با کلمات بریده‌بریده باشد یا با صلابت؛ بغض در صدایشان مشهود است؛ بغض فروخورده‌ای که مهر تائیدی بر روزهای سخت چند روز گذشته است...

به گفته پرستاران اورژانس بیمارستان امام، بیمارستان در روزهای جنگ فقط یک بیمارستان نبود بلکه خانه دوم کادر درمان شده بود. اغلب افراد شاغل در اورژانس بیمارستان امام، خانواده خود را رهسپار شهرهای دیگر کرده‌اند اما در بیمارستان سالکن می‌شوند تا در صورت نیاز و بحرانی‌تر شدن شرایط بیشتر در دسترس باشند. حضور تمام وقت در بیمارستان، دوری از خانواده، نگرانی خانواده‌ها و شیفت‌های طولانی فقط بخشی از شرایطی هستند که کادر درمان در آن روزها تجربه کرده‌اند.

هنگامی که از ندهای درونی آنها می‌پرسیم هرکدام مسأله‌ای را بیان می‌کنند؛ اما همگی به این موضوع اشاره می‌کنند که جنگ کودک و بزرگسال نمی‌شناسد؛ دشمن با بمب و موشک سراغ آدم‌ها می‌آید؛ می‌آید تا ویران کند و چاره‌ای نیست جز ایستادگی برای جان‌های گران. اگر سنگر را خالی می‌کردند، جایی برای ارائه خدمات به مردم باقی نمی‌ماند، پس با اراده آهنین در محل خدمت خود حاضر شدند و خدمت‌رسانی کردند.

چند روایت از عملیات نجات در میانه التهاب

سالن پیچ درپیچ اورژانس بیمارستان امام را پشت سر می‌گذاریم؛ رییس بخش اورژانس، آب‌پاش کوچکی در دست دارد و گلدان‌های پشت پنجره را فارغ از غوغای جنگ ۱۲ روزه آب می‌دهد. دکتر محمد افضلی مقدم، رئیس بخش اورژانس مجموعه بیمارستانی امام خمینی از شرایط پرا التهاب روزهای گذشته، تشکیل ستاد بحران در بیمارستان و آمادگی این مرکز درمانی برای پذیرش مجروحان احتمالی نخستین حملات به ایران سخن می‌گوید. تماس‌ها و پیام‌های بسیاری از همکارانش دریافت کرده و همگی آماده حضور در بیمارستان بوده‌اند؛ حتی افرادی که در خارج از شیفت به سر برده‌اند. او می‌گوید: در شرایطی که به درستی همه به فکر سلامت خود و خانواده‌هایشان بودند و حتی برخی تهران را ترک کردند، کادر درمان در راستای مسئولیتی که بر عهده دارد متقاضی حضور در بیمارستان‌ها بودند و ماندند و حماسه‌ای دیگر آفریدند.

اورژانس بیمارستان از همان ساعات اولیه پذیرای مجروحان تهاجم به کشور می‌شود و اکنون نیز خدمات‌رسانی به تعدادی از این مجروحان همچنان ادامه دارد. افضلی مقدم درباره ارائه خدمات به مجروحان می‌گوید: از زمان آغاز جنگ تا به امروز، ۴۷ بیمار به اورژانس بیمارستان امام منتقل شدند و نخستین بیمار را که یک زن بود ساعت ۵ صبح روز جمعه (۲۳ خرداد) پذیرش کردیم. در همان لحظه پذیرش بیمار متوجه شدیم که تمام اعضای خانواده خود را از دست داده و شرایط بالینی وی نیز مساعد نبود. متأسفانه، این شهروند را از دست دادیم و وی مانند سایر اعضای خانواده‌اش شهید شد. ۴۶ مجروح دیگر شرایط مساعدی دارند؛ ۴۰ نفر ترخیص شده‌اند و ۶ نفر دیگر نیز در حال دریافت خدمات هستند.

تروما و آسیب‌های مجروحان تجاوز به کشور

رئیس بخش اورژانس مجموعه بیمارستانی امام می‌گوید که اغلب آسیب‌ها به دلیل ریختن آوار بوده که سبب آسیب شکم و قفسه سینه شده و سوختگی هم از دیگر جراحات شایع در میان

مجروحان بود و به طور کلی، اغلب، اندام های حادثه دیدگان، آسیب دیده بود.

ایثار بدون چشمداشت

در میان این فداکاری ها، آنچه بیش از همه می درخشید، روحیه معنوی کادر درمان بود. آنها نه برای پاداش مادی، بلکه به خاطر تعهدی عمیق به انسانیت، در بیمارستان ها ماندند. این روحیه یادآور روزهای پاندمی کروناست، زمانی که کادر درمان در برابر موج بیماران، حماسه ای دیگر خلق کردند؛ همانجا که گفتند: «ما برای نجات جان ها آموزش دیده ایم، نه برای شمردن سختی ها.» افضلی مقدم در این باره نیز به ایسنا می گوید: تیم سلامت در دوران پاندمی کرونا، حماسه بزرگی را خلق کرد؛ به نحوی که میزان پذیرش بیماران در هر روز حدود ۸۰۰ نفر بود و اغلب آنها هم بسیار بد حال بودند. اگرچه روزهای پراضطراب جنگ را تجربه کردیم اما پذیرای افرادی کمتری بودیم.

وی در عین حال در پاسخ به سوال ایسنا درباره مطالبات و پرداختی ها به پرسنل درمانی می گوید: کادر درمان، چشمداشت مالی ندارد و بیشتر براساس مسائل معنوی به ارائه خدمات پرداخته اند. گاهی اوقات از زحمات کادر درمان سخن به میان می آید اما پس از مدتی به دست فراموشی سپرده می شود. اگر تصمیم بر این است که از زحمات کادر درمان به صورت مالی تقدیر شود، با توجه به تاخیرها در پرداخت ها و تعرفه های غیرواقعی و سایر مسایل، مبلغی که پرداخت می شود محسوس و متناسب با عملکرد باشد.

آینده نگری و ضرورت ساخت پناهگاه امن

در کنار این روایت های ایثار، کادر درمان از ضرورت آمادگی برای بحران ها سخن می گویند. ساخت پناهگاه های امن، آموزش عمومی برای مواجهه با شرایط اضطراری و تهیه کیف های بحران، از جمله پیشنهادهایی است که بارها مطرح شده اما کمتر به آن عمل شده است. رئیس بخش اورژانس مجموعه بیمارستانی امام در این باره نیز به ایسنا می گوید: از زمان جنگ ۸ ساله ایران و عراق، موضوع ساخت پناهگاه بارها بیان شده و مسئولان می بایست به این موضوع توجه کنند. اگرچه ایستگاه های مترو برای در امان بودن مردم درنظر گرفته شد اما باید بدانیم که ایستگاه های مترو کافی نیست و ساخت پناهگاه باید در دستور کار قرار گیرد.

اهمیت کیف بحران برای شرایط اضطرار

وی همچنین توصیه هایی برای مردم دارد و ادامه می دهد: تهیه کیف برای شرایط بحرانی ضروری است. آموزش همگانی درباره چگونگی مواجهه با بحران ها باید در اختیار مردم قرار گیرد تا بدانند در مواجهه با شرایط بحرانی چگونه عمل کنند. مردم باید بدانند که مدارک شناسایی خود را در یک کیف نگهداری کنند تا در صورت بروز هرگونه بروز حادثه بتوانند مدارک را همراه خود خارج کنند. نگهداری مقدار آب و ذخایر غذایی نیز ضروری است. همراه داشتن سوت نیز یک نکته مهم است تا در صورت گرفتار شدن در زیر آوار، امدادگران از محل فرد گرفتار شده مطلع شوند.

در محل حادثه تجمع نکنید

به گفته وی، تجمع در محل حادثه و بستن مسیر خودروهای امدادی سبب به تاخیر افتادن ارائه خدمات می شود. امدادگرانی که در محل حادثه حضور دارند از تیم های مختلف مانند اورژانس، هلال احمر و آتش نشانی هستند که دوره های تخصصی را سپری کرده اند. یک فرمانده در محل حادثه حضور دارد که شرایط را مدیریت می کند. مردم کشور ما از روی حس کنجکاوی و دلسوزی در محل حادثه حاضر می شوند و این درحالیست که این موضوع می تواند خدمات رسانی را به تاخیر اندازد و گاهی موجب بروز حادثه شود.

فراموش مان نکنید

شیدا نصرتی - سوپروایزر اورژانس مجتمع بیمارستانی امام نیز درباره حال و هوای تیمار مجروحان در ۱۲ روز جنگ تحمیلی به ایسنا می گوید: حس و حال عجیب و روزهای سخت را پشت سرگذاشیم. خانواده های ما نگران ما بودند و ما نیز نگران اعضای خانواده خود بودیم. اگرچه دلشوره و نگرانی داشتیم اما به واسطه موقعیت شغلی در محل خدمت حاضر شدیم و وجدان کاری که داشتیم به ما اجازه نمی داد ترک خدمت کنیم. بسیاری از همکاران ما به صورت شبانه روزی در محل خدمت حضور داشتند.

وی توضیح می دهد: بسیاری از همکاران ما، خانواده های خود را راهی شهرهای دیگر کرده بودند و به تنهایی در تهران حضور داشتند. همچنین برخی نیز به دلیل شرایطی که در شهر حاکم بود، فرزندان خود را به محل خدمت می آوردند.

سوپروایزر اورژانس بیمارستان امام می گوید: کادر درمان بر این باور هستند که فداکاری کادر درمان در این بحران مانند بحران دوران کرونا به دست فراموشی سپرده می شود. من از مردم می خواهم که ما را در کنار خود بدانند و از آنها می خواهیم که با گذشت این بحران به دست فراموشی سپرده نشویم.

نصرتی تاکید می کند: وقتی که بحران تمام می شود شرایط بحرانی به دست فراموشی سپرده می شود. تمام مردم باید برای شرایط بحرانی پیش از وقوع یک بحران آماده باشند نه اینکه در دل بحران برای یک بحران آماده شوند.

پاسداشت حرمت لباسی مقدس

زهره پاک آیین، پرستار تریاژ اورژانس بیمارستان امام نیز به ایسنا می گوید: هنگامی که حملات به کشور آغاز شد در آماده باش قرار گرفتیم و شرایطی برای بیمارستان آماده کردیم که پذیرای مصدومان جنگی باشیم. ظرفیت تخت ها و تعداد پرسنل را افزایش دادیم تا با آمادگی کامل به مردم کشور خدمت کنیم. روزهای پرتنش و سختی را پشت سرگذاشتیم و با روزهای عادی بسیار متفاوت بود.

وی می افزاید: بسیاری از پرسنل اورژانس، فرزندان یا خانواده های خود را به شهرهای دیگر منتقل کردند اما خود در محل کار خود حاضر شدند تا به مردم خدمت رسانی کنند. همچنین به دلیل اینکه شرایط شهر ناامن بود، شب ها را در بیمارستان ها سپری می کردیم. تمام پرسنل اورژانس با تمام قوا به پای کار آمدند تا بهترین خدمات درمانی را به مصدومان ارائه کنیم. اتاق های عمل همیشه فعال بود و بهترین خدمات را ارائه دادیم.

پرستار بیمارستان امام می گوید: به دلیل اینکه فرزندانم در شهر تهران مستقر نبودند با آرامش خیال به مردم خدمت کردم. خانواده من با من تماس می گرفتند که به آنها ملحق شوم اما به دلیل لباسی که بر تن دارم باید در محل کار حاضر شوم. اورژانس خط مقدم سلامت است و اگر یک نفر در محل کار خود حاضر نشود، ارائه خدمات مختل می شود. گاهی اوقات، تمام پرسنل تا بامداد بیدار بودند که خدمات را با تمام وجود ارائه دهند. همدلی تمام تیم اورژانس از پزشک تا خدمات، بی مثال و منحصرفرد است.

وی ادامه می دهد: پرستاران در تمام بحران ها حضور داشته اند و به دلیل اینکه از خانواده خود دور هستند استرس بسیار زیادی را تجربه می کردند. تهران، نیمه تعطیل بود اما کادر درمان پای کار حضور داشت. گاهی اوقات خسته می شدیم اما سعی می کردم به پرستارانی که سابقه کار کمتری دارند روحیه دهیم. برخی پرسنل به دلیل فشار روحی که تجربه می کردند، شب ها گریه می کردند.

با تمام قوا حاضر بودیم

مهرنوش زهرایی - هیات علمی طب اورژانس دانشگاه علوم پزشکی تهران نیز به ایسنا می گوید: طی جنگ ۱۲ روز تهاجمی که کشور تجربه کرد، کادر درمان با تمام قوا حضور داشت. کادر درمان از خانه و خانواده های خود گذشتند تا در کنار مردم حضور داشته باشند. امیدوارم که شاهد چنین روزهایی را تجربه نکنیم.

وی درباره آسیب ها به مردم گفت: آسیب های روحی، مردم را بسیار درگیر کرده بود. بیشتر تروماهای روحی سبب می شد که مردم به اورژانس مراجعه کنند. من به مردم توصیه می کنم که آرامش خود را حفظ کنند و در شرایط التهاب، از مراجعه غیرضروری به اورژانس ها خودداری کنند تا کادر درمان بتوانند خدمات را بهتر ارائه دهند. کادر درمان این سوال را مطرح میکردند که شرایط کنونی چه

زمانی به پایان می رسد؟

روزهای سختی که جای هیچ تعلل نبود

دکتر محمدرضا صالحی - دانشیار گروه بیماری های عفونی دانشگاه علوم پزشکی تهران نیز به ایسنا توضیح می دهد: واقعیت این است که امورات درمانی بیماران در شرایط بحرانی هیچ گاه متوقف نمی شود. بیماری، تابع بحران ها نیست و به همین دلیل موظف هستیم که خدمات را به بیماران ارائه دهیم. یکی از نکات چشمگیر این است که بخش عفونی بیمارستان امام یک بخش ارجاعی است و به همین دلیل امکان تعلل وجود ندارد و به همین دلیل با تمام قوا به بیماران خدمات ارائه داد.

وی گفت: در پی حملات دژخیمانه دشمن به خاک کشور، دکتر شهید سید داوود شیروانی، دستیار خود در بیمارستان امام را از دست دادیم. ایشان، انسانی بسیار شریف و مومن بودند و از دست دادن ایشان بسیار سخت است؛ چرا که خدمات ارزنده ای را ارائه می دادند. ایشان در بهیاری زندان اوین شیفت بودند و به همراه چند تن از همکارانشان به فیض شهادت نائل آمدند. شهید شیروانی، انسانی بسیار نوع دوست بودند.

صالحی گفت: روزهای سختی را سپری کردیم. چرا که تمایل داشتیم بهترین خدمات را در روزهای سخت ارائه دهیم و هنگامی که شرایط بیماران پایدار می شد، بسیار خرسند می شدیم.

ستون های استوار سلامت و خدماتی که نباید فراموش شود

در دل بحران جنگ، کادر درمان بار دیگر نشان دادند که ستون های استوار سلامت جامعه اند و به اذعان مسوولان نیز ستون اصلی سربلندی حوزه سلامت طی این تهاجم ۱۲ روزه دشمن به کشور، نیروی انسانی متبحر و جان بر کف بوده است؛ آنها که در کنار مجروحان، در برابر ترس و خستگی ایستادند و با دستانشان زندگی را به بیماران بازگرداندند. این ایثار، نه تنها در روزهای جنگ، بلکه در هر بحرانی، از دفاع مقدس تا پاندمی کرونا، بخشی از هویت کادر درمان بوده است. آنها قهرمانانی هستند که بی صدا، اما با قدرتی بی نهایت، قلب های تپنده جامعه را زنده نگه می دارند، خدماتشان هرگز نباید فراموش شود، چرا که در تاریک ترین لحظات، آنها بودند که چراغ امید را برای تن رنجور بیماران در بیمارستان ها روشن نگاه داشتند.